

BRASSÓ

Politikai, társadalmi, közgazdasági, közmívelődési és szépirodalmi lap.

A Brassói Magyar Kaszinónak, az E. M. K. E. brassómegyei választmányának és a Brassói Magyar Polgári Körnek hivatalos közlönye.

Díjazottaknak levélkék és nem fogadják.

Előfizetési árak:

Ujleghet postán küldve:
Egyszeri évre . . . 7 frt
Félévre . . . 3 50
Negyedévre . . . 1 75
Hónalékos egész évre 20 frank.
Egyes újságírók 5 fr, a kaszinó és kaszinótársaság a Gross Cassinó levélkékkel küldik.

Hirdetések felvételnek a kiadó hivatalán.

Hirdetéseket díjaz:

4 bantolós górnál-on vagy annak helyé 3 kr. Nagyból és többesül hirdetésekkel kértve-sen. Minden egyes hirdetés után utazt. Kétfő 20 kr. helyesül. Hosszú.

Yulitzi kölcsönre 100 kr.
Mindenkét és Yulitzi díjazt előzetesen.

Megjelenik hetenként háromszor: kedden, csütörtökön és szombaton.

Szerkesztési iroda

Brassó, Kapu-utca 24. szám alatt.

hová a lap személt rászánt illő költségeket fordítandó.

Felbő szerkesztő:

D. ZAKARIÁS JÁNOS.

Kézfőztő vássa nem ártanak.

Leptőlalalás:

A Köznyelvényi irodalmi és műnyomai részv. Kolozsvár.

Kiadó: Köznyelvényi nyomda Brassó

Ifjúsági játszóterek.

(+) A vallás- és közoktatási m. kir. miniszternek az 1893-ik évben kiadott és 18 ó rendeleto oly kérdést hoz napirendre, melynek nemcsak felvétele, de megoldása is foglalkoztatja a leg. meg. Értjük a miniszter annak Budapest föl- és szék-város között egyhely, ugyszintzen valamennyi törvényhatósági joggal felruházott város-hoz, játszóterek létesítése tárgyában inté-zett rendeletét.

Nincs tudomásunk róla, vajjon a rendelet Brassó városához is intézkedett-e, hisz Brassó nem a sors, de a város intéző körének szezélyéből, nem törvényhatósági joggal felruházott város; annak inkább kötele-ségük annak tartalmával foglalkozni, hisz minden sora olyan, hogy azt hihetők, egyenesen Brassóhoz van intéve s bizony meggyőzően valók a benne elmondottak! . . . Bizonyára az ok nékül, az el-hanyagolt testi nevelésnek tulajdonitának oly jelenségeket, melyek az ifjúság gondolatnak képtel. nagy mértékben mutatkoznak. Ilyenek: az ifjúság természetle-sége, kor érettsége, a gyermekekhez való szorakozások iránt tanúsított közömbös-ség, a feloldott utánzás viselkedéses és fog-lalkozások, tiltott éretekben hajhászása. Noha az ilyes betűs jelenségeknek okát első sorban az életben és társadalmi ren-deben kell keresni: mégis kétségtelen, hogy az iskolában végzett farszót szellemi munka, a sok helybenlős, az erélyesebb

testi nevelés által gyakorolt ellensúlyozás nélkül elmozdítja ama veszedlyes jelen-ségek fejlődését és terjedését.

A külföldi testi tapasztalatok és a hivattott szakírók véleménye szerint a mozgással járó játékok azaz eszköz, a mely alkalmas arra, hogy az ifjúság labatásá-tól ellátasson, tessék és lelket feloldasson, a gyermekeknek talán a megörizze az ifjúsá-gi minőség annyira kivánatos és szükséges elfoglaltságok és vádonságok és távol-tartása a káros korai érettséget.

Eldőnök jól ismertek a játékok nagy jelentőségét. Korábbi nemzedékeknek örö-mét és szórakozását képezte. De a meg-változott életviszonyok a családi életet nem hagyják érintetlenül, nagyobb város-ban pedig, a városok terjeszkedése, majd-nem lehetetlenül tette, hogy a tanuló ifjúság ezen leginkább hozzá illő élvezet-nek hódoljon! . . .

A miniszteri rendelet a szavai ol-vasva, kinek személt elő nem tűnnek fel a m városunk tanuló ifjúsága, a hifjúság feloldozását sapkájával, a díszes orrbiztye-ség és elegáns ételbálból, a mely szíve választja felül a buzaron van a sétányon vezetett, vagy a mit az iskolából kijövet elvezet, „Gustafvó” tart egy kirgő síre, szájában a rá néző már is nékül-özhetlen „csigartatás”!

Nincs többé ifjúságnak!

A miket feltéve elmondunk, csak nagyon jámbor illusztráció! a miniszter rendeletében foglalt igazságoknak; folytathat-

nók s igazolhatóak sőtétebb, sokkal szomo-rubb képekkel is, de minők? egy azokat az elfonnyadt, korán eleredgett arcokat látunk, azokból leolvashatjuk a tőb-bit! . . .

Azt mondják, az iskola túlterhelte a mai ifjúságot szellemi munkával, ez vé-nitni meg időt! — Hígyje, a ki hiszi, a ki a valót nem akarja látni!

Ha jól emlékszünk, Brassó város kö-zönsége egykor régen, sok évvel ezelőt, az a, mit a miniszter ur most óhajkint kifejez, már megindította a brassói kö-zépiskolák mindegyike számára egy játszó-teret hasított ki.

Nem tudjuk, kinek hanyagságára mult, hogy a határozat soka nem fogantostit-tott, hogy a kijelölt helyet nem alakít-tották át tényleg játszóterekké! Ha a mu-lasztás az iskolák s azok tanfoglaltatle-telnek büne, egy valóban megfontosítatlan, bár nem tudunk nyomára akadni, hogy az iskolák hatóságai a hozott határozatról valaha értesítettek volna.

De tudjuk, hogy a város taná-csában ma is ott ül még ama férfi, ki sok más jó és jótárs dolog mellett, az életrevalóság kérdé-sét is megindította, a hozzá intézked. kinek első sorban szavaztak, kérvé, hogy az akkor bármikébebe ment ügyet eleve-ntse fel újra: ma termékekhez talajra fog találni, ma nem fogja ily határozat gyümölcstelenül maradni.

Fájdalom, úgy látszik, hogy a városi tanácsnak a kérdés iránt régebben tanu-sított érzéke is elveszett. Ha ily vagunk értesítve, az állami főreiskola igazgató-sága már egy fél évvel ezelőt azon ké-résrel fordult a tanácshoz: jelölje ki a városi tanács számára egy játszóteret. A beadványban körülbelül azon érvek voltak felhozva, melyekből imént idézett ren-deletében a miniszter is érvel, de ki voltak tüntette a módosítás is, mit való e-meg iskola tanártestület a jáltekévetdől éle-szteni, az ifjúsági játékokat meghosszított.

A mennyiben értesültsünk helyes, a tanács az igazgatóság és megkezdése, az eszmét magasztalva, s azért minden el-meréssel adóva, kitérőleg felelt. — Azt mondta ugyan, hogy a legnagyobb késé-sséggel bocsát a célra helyet rendelkezése, csak azt nem adta, melyek az igazgató-ság és célra alkalmasnak kijelölt, de melyeket adna s adhatná, azt nem mondta meg: de mint kérjen s mit kérjen az ifjúsá-gi játékok meghosszított akár iskola, ha nem tudja, melyik helyet hajlandó a város közönsége és célra adni?

Milyen legyen a játszóter, az is el-mondja a miniszteri rendelet s legyen szabad ezt még idéznünk:

„Az ily ter, a tanulóknak számához mért terjedelműnek, tiszta levegőre kinyer-cetven, szelek ellen védett helyen, lehetőleg pázsittal borítva és fákkal árnyékolva legyen. Ne felejtjük föl óráról tovább az iskoláról, illetleg a tanulóknak lakásáról! . . .

TÁRCEKA.

A törpe.

— Egy bányász elbeszélése. —
Angolból, a „Brassó” szándára: W. M. (Vége).

E mollett Fim olyan jókedvű volt, mint a paszéta és nem tudta dönteni, jenni-e, oly különös nyomait érezten lelkében, mintha valami szörnyetegnek, fenyegető s folyton fűszere hangzott a törpe mondása:

— Nem lesz Fim, míg én élek! —
Eszrevettem, hogy a törpe néha. Fimre tekint, talán 12 főt járt az út, oly nehezen, talán minden per, mintha megkövetelt volna! . . .

Végre 12 óra volt a mi úbbahagytuk a munkát, hogy úbbahagytuk.

Lehetett szerencsémnek, de Maty, a he-lyest, hogy érott volna, egy talgárát őt egy papírdarabra irni kezdett.

Ami loppa ráköszögtem s arcaim oly különös mosolyt láttam . . .

Nem tudtam, mit csináljak, csak egyre borzongtam, mert a törpe oly rútul és sois-telen nézett ki a személtől, mint valami bányász . . . Ajkai mozogtak, csak egy-egy szót jutott hangok s azt sem értették, mert idegen nyelven volt mondva.

Döntöttem egy mélyebben levő tárnálba kellett mennünk, — egy veszedlyes, banya-

léggel lett dreghe . . . Dary-lampánk lángja sárgásnak színt kezdett venni . . . a szoty-nalátlan itt-ott apró laposkák sziporkák-tak . . .

— Robbanó-lég van körülünk, — mondta egy öregbük munkás.

A törpe sárgásnak pillantást vetett reánk:

— Egy szikra bejőzött mindnyájunk fejszámlát, — mondta s nekem egy tetszett, mintha gonosz karórom torzítva mosolyra csuyna arcazt.

— Bony, — mondta Fim vigan s da-lolai kezdett.

Ami eszemről dőlt szíveim. Elgondol-tam, hogy a mélyen megérintett embereim egy mondattal sikerült változtatja a borzoso ére-téget, arává tért szegény Betty-t: — egy vagytam az őde levegő, a tiszta kék ég után, mint mindig néha . . .

E közben volt a munkás s nekem egy tetszett, mintha a veszedlyes levegő a szom-szédártnakban vonult volna, mert lámpánk dűnkében világítottak a lámpaföldet köny-gyosbult volt s az idő gyerebban lett. . . .

Végre 6 óra lett s vele ottlett életem e leg-hosszabb napja . . .

A köz közön irat, hogy felvénym, mi készültünk felszállni.

— Újjon bele, — mondtam a törpének.

— Nem, — mondtam a törpén, — nekem még dolgom van itt; menjenek csak, s ha mind nem vannak, és is utannak megyek.

Ekor egy kis csomagot veti elő ruhából.

— Nézzé, — monda horzám lipre, — adja át a csomagot nővéreim.

En te gyauvat vettem át a csomagot, mely egy saunyes fölözökbe volt csavara, s azt hittem, hogy nyomban szétbontam.

Lehetetlen, hogy Maty észre ne vette volna hazugságomat.

— Csak nem télt téle? — kérdé, eleven szemem köz néve.

— Dehogy felel, — mondtam s a csoma-got keblembe rejttem.

Eper indoklóm Fim vigan fölvezetett, én a törpén néztem vissza, kinek arca az egy-egy kitérgette meg a láthatóvá tette azt a szomorú kifejezést, mely a csomag átadása után kelekertett őt.

Lehet, hogy a biztonság éreztel-ly-győzte felismerem; lehet, hogy egy volt, de én a törpét sajnálni kezdtem.

Fölétre, mindent feloldtam, mely a csoma-got is.

— Nem tudom, mi lehet ott, — mondtam Fim, a csomag feltutata.

— Majd megmutatja Betty, — mondtam Fimnek.

Ottlan holtan Bettyt.

— Ime, ez néked szed, — mondtam át-adván a csomagot, Betty börtöngött lezdi.

A csomagon egy irat volt s elhisze-e, uram, ez irat adománnyal volt egy kettől, három s egy tucatt aranyról s beuza az a

papírral, melyre a tárnában láttam Maty írkait.

A papírralaton a szavak állottak:

„E kedvesség az ön. But s nyomorult vagyok ugyan, de nem gonosz lelkű. Megmondottam, hogy adni nem lehet az övé, míg én élek a megadott szavamat. Senkim sincs, csak ön: gondoljon jó indulatára néha, ha tud, a törpére . . .”

E pillanatban tomba dörögés állt meg a vért ereimben. A bosszu, tomba zúgás, mely a dörögést követte, megremegtetve labáim alatt a padlót . . .

— Robbász, — mondta Betty oly fehéren mint a fal, s a papírralát körben forgogva „hallott a földre.

Mi kirohantunk.

— Az egész P. künn volt.

Az akna bejárata árny vakondutároshoz hasonlított s a légtől kollemlen forró tűz titkoltta be. Er idehatlan halom volt Maty sírjából. Hűvös istenek voltak az ott. A rom-ból, mutatva, hogy díve nem maradtak, Mikor átadta a csomagot, tudta, hogy halála előtt áll, s e halált előrelátta Betty iránti szeretetből.

His volt-e ő, uram, vagy nem? azt, maig sem bírom eldönteni, de azt tudom, hogy beundokolt ő tanított meg arra, hogy az is-ten az ily szerencsétleneknek is ad nek szí-ve, néha nagyban lelket, mit azdrk szí-ve testükben.

